

Planteavlen 1904.

Af Statskonsulent *K. Hansen*.

Den, der i Sommeren 1904 vilde have profeteret, at dette Aar vilde give den værdifuldste Høst, Danmark nogensinde har havt, vilde de fleste Steder i Landet være bleven betragtet som en tvivlsom Profet. Ikke desto mindre faar man af den officielle Høstberetning at vide, at Landets Høst i 1904 repræsenterede den største Pengeværdi, Høsten nogensinde er opgjort til, nemlig ca. 426 $\frac{1}{2}$ Millioner Kroner mod ca. 419, der i 1903 var Rekord. Heraf maa dog ikke drages den Slutning, at Høsten i 1904 var større end i det foregaaende Aar; den var tværtimod noget mindre. Aarsagen til, at den opføres med en større Værdi, er dels den, at Kapitelstaxterne — der ligger til Grund for Værdiberegningen af Kornafgrøderne — var højere i 1904 end i 1903. Men Hovedaarsagen er, at der for 1904 er benyttet et nyt Princip for Beregningen af Rødfrugtafgrødernes Værdi. Statistisk Bureau har tidligere ved denne Beregning sat 1 Td. Gulerødder, Runkelroer eller Kaalroer = $\frac{1}{10}$ Td. Byg (og beregnet dette efter Kapitelstaxt), og 1 Td. Turnips = $\frac{1}{12}$ Td. Byg. Fra og med 1904 er Bureauet gaaet over til at benytte Rødfrugternes Tørstofprocent som Grundlag for Vurderingen. Efter Opgivelser, som er meddelt Bureauet af det kgl. Landhusholdnings-selskab, er der regnet med følgende Tørstofindhold:

	Øerne:	Jylland:
Gulerødder	13.0 pCt.	11.9 pCt.
Runkelroer	15.3 —	14.0 —
Kaalroer	12.9 —	12.7 —
Turnips	10.6 —	9.8 —

Man har dernæst regnet Vægten af 1 Td. Runkelroer eller Kaalroer til 180 Pd. og 1 Td. Turnips eller Gulerødder til 160 Pd., og endelig har man vurderet 1 Pd. Roetørstof = 1 Pd. Byg (efter Kapitelstaxt).

Denne Ændring i Beregningsmaaden bringer Rodfrugterne op til en Værdi, der er betydeligt højere end efter den gamle Regnemaade. Særlig træder dette frem ved Runkelroerne. Af disse avledes der i 1903 25 Mill. Tdr., der vurderedes til 23.4 Mill. Kr. I 1904 var Avlen kun 20.1 Mill. Tdr., der efter den nye Vurderingsmaade andrager 29.4 Mill. Kr. Hele Rodfrugtafgrøden var i 1903 70.1 Mill. til Værdi 61.1 Mill. Kr., i 1904 62.1 Mill. Tdr. til Værdi 69.1 Mill. Kr. Medens saaledes Rodfrugtavlen i 1904 er ca. 8 Mill. Tdr. mindre end i 1903, er Værdien samtidig 8 Mill. Kr. højere.

Det maa vistnok siges, at Formaalet for vor officielle Høststatistik i første Linie maa være paa et saa paalideligt Grundlag som praktisk taget muligt at gøre Rede for, hvilke Mængder af de forskellige Afgrøder, der hvert Aar er udvundet af Jorden. Men selvfølgelig er det af overordentlig stor Interesse ved Siden heraf at faa konstateret, hvilken Pengeværdi Høsten repræsenterer. Det er sikkert forbundet med store Vanskeligheder at finde et tilfredsstillende Vurderingsgrundlag for hver især af de mange højst forskellige Afgrøder der høstes, og det maa i høj Grad paaskjønnes, at Statens statistiske Bureau stadig har sin Opmærksomhed henvendt paa at finde Forbedringer i Vurderingsmetoderne. Den Vurderingsmaade, som Bureauet nu er slaaet ind paa for Rodfrugternes Vedkommende, maa utvivlsomt siges at betegne et Fremskridt, særlig fordi det herved bliver muligt at tage Hensyn til de store Forskelligheder, der vitterlig gjør sig gjældende fra det ene Aar til det andet

i Rodfrugternes virkelige Værdi som Kreaturfoder. Ved Anvendelse af denne Vurderingsmaade vil Rodfrugtafgrødernes Værdi sikkert vise sig at svinge adskilligt mindre fra Aar til Aar end deres Mængde. En anden Sag er det, om der endnu med fornøden Sikkerhed aarlig kan skaffes Tal for Rodfrugtafgrødernes Tørstofindhold i Landets forskellige Egne. I Betragtning af det betydelige Antal Tørstofbestemmelser, der allerede nu udføres Landet over i Kontrolforeninger, ved Planteavlstudstillinger, ved Forsøgsstationerne osv., tør man dog vistnok forudsætte, at de paa Grundlag heraf fremstillede aarlige Middeltal ikke er udsat for i nogen meget høj Grad at misvise. Under alle Omstændigheder kommer denne Methode uden Tvivl Sandheden adskilligt nærmere end den hidtil benyttede, hvorefter en Tønde Roer altid repræsenterede en uforanderlig Værdi (i Forhold til Byg). Og med denne Vurderingsmaades Indførelse i vor officielle Statistik er der gjort et Skridt mere i Retning af at slaa fast, at det er Tørstofproduktionen, der bliver afgjørende for en Roeafgrødes Værdi.

Man kunde ønske, at et tilsvarende Princip lod sig indføre ved Vurderingen af vore øvrige Foderafgrøder. Thi selvfølgelig varierer ogsaa Foderværdien af et Pund Korn, Hø eller Halm fra Aar til Aar.

Vurderes hele Høsten 1904 til de samme Priser som for 1903, gaar Værdien ned fra 426 $\frac{1}{2}$ til 395 Mill. Kr. og bliver altsaa 24 Mill. Kr. mindre end 1903. Denne Tilbagegang fordeler sig nogenlunde jævnt paa de fleste Afgrøder. Mindreudbyttet i 1904 var saaledes ca. 40,000 Tdr. Hvede, 700,000 Tdr. Rug, 150,000 Tdr. Byg, 200,000 Tdr. Havre, 160,000 Tdr. Blandsæd, 260,000 Tdr. Kartofler, 8,000,000 Tdr. Rodfrugter (Foder-), 1,300,000 Cnt. Sukkerroer, 200,000 Læs Hø (à 1000 Pd.) og 1,000,000 Læs Halm.

Nedgangen falder selvfølgelig noget forskelligt i Landets forskellige Egne. Hveden gav i de fleste Amter mindre end i 1903; størst var Nedgangen for denne Afgrødes Vedkommende i Københavns, Frederiksborg, Born-

holms, Svendborg (og Thisted) Amter. Kun i Aarhus (og Ribe) Amter er der en lille Opgang.

Rugen gav mindre Afgrøder i alle Amter. Størst var Nedgangen paa Øerne og i de 3 nordjydske Amter. Hjørring Amt havde saaledes et gennemsnitligt Udbytte af 5.9 Fold Rug mod 8.2 i 1903, Thisted Amt 7.4 mod 10.3 Fold.

Bygget gav paa Øerne delvis et lille Merudbytte i Sammenligning med 1903, saaledes i Sorø Amt, paa Lolland-Falster og paa Fyen, men derimod mindre Afgrøder end 1903 i Nord- og tildels i Vestjylland.

Havrens Foldudbytte afveg paa Øerne ikke væsentlig fra 1903, paa Sjælland og Bornholm var Udbyttet dog lidt mindre, paa Fyen og de sydlige Øer lidt større. I de 3 nordjydske Amter var der en stærk Nedgang, i en Del af Vestjylland en mindre Nedgang. Blandsæden forholdt sig omtrent som Havren.

Medens Vintersædhøsten saaledes gennemgaaende var forholdsvis noget bedre i Jylland end paa Øerne, var Vaarsædhøsten forholdsvis betydelig rigere paa Øerne end i Jylland. Halmudbyttet var paa Fyen, Lolland-Falster samt i Præstø og Ringkjøbing Amter lige saa stort eller lidt større end i 1903; i de øvrige Egne mindre, i Kjøbenhavns Amt, Nordjylland samt i Viborg og Ribe Amter betydelig mindre.

Rodfrugterne og Kartofflerne gav overalt paa Øerne et betydeligt Mindreudbytte i Sammenligning med 1903, Sukkerroerne dog undtaget. I Jylland var der for saavel Kartoffler som for de mest betydende Rodfrugtarter kun en lille Nedgang.

Høhøsten saavel paa Ager som Eng var gennemgaaende lidt mindre end i 1903, men Svingningerne var som Regel ikke store.

Græsningen var overalt yderst knap, og Nedgangen i Vaarsædhøsten skyldes i mange Egne tildels den Omstændighed, at man saa sig nødt til at afhugge eller afgræsse betydelige Vaarsædarealer i grøn Tilstand.

Aarsagen til den alt i alt noget knappe Høst er

ganske hovedsagelig at søge i Sommertørken. Som det fremgaar af Afdelingschef Willaume-Jantzens Oversigt over Vejrforholdene i Landbrugsaaet 1903—04 i nærværende Tidsskrift for 1904, S. 615 o. flg., fik Maj Maaned lidt over den for denne Maaned normale Regnmængde, Juni fik lige saa meget under denne Maaned Normal, Juli kun $\frac{1}{4}$ af hvad denne Maaned plejer at bringe, August ligeledes mindre end normalt, og September mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ af denne Maaned normale Regnmængde. De 4 Maaneder Juni—September gav den mindste samlede Regnmængde, der overhovedet nogensinde er iagttaget her i Landet i samme Periode. Medens Juni og tildels Juli Maanedes Tørke særlig blev følelig for Vaarsæden, blev Eftersommerens fortsatte Tørke navnlig skæbnesvanger for Rodfrugterne og Græsmarkerne.

Naar der alligevel, trods denne hidtil ukjendte Regnmangel, opnaaedes en Høst, der ikke blev mindre end »noget under en Middelhøst«, og som for adskillige Egenes Vedkommende endog kommer højt over denne Betegnelse, da skyldes dette sikkert for en væsentlig Del den Omstændighed, at Foraarsmaanederne, særlig April Maaned, gav en meget rigelig Regnmængde, for Landet som Helhed omtrent det dobbelte af det, der er normalt for denne Maaned. Er dette rigtigt, tør man vel heri se et talende Vidnesbyrd om, hvor vigtigt det er for Høstens Udfald, at der fra Foraaret er en rigelig Beholdning af Fugtighed i Jorden. Dette Forhold kan vi for saa vidt selv beherske, som vi, særlig i et mere regnknap Foraar, kan omgaaes økonomisk med Jordens Vandbeholdning, undgaa Udtørring ved en maadeholden Bearbejdning. Der ødsles utvivlsomt i de fleste Foraar store Værdier bort paa denne Konto ved utidig og overdreven Harvning af Jorden.

Men ved Siden heraf bragte Sommeren talrige og slaaende Bekræftelser paa den bekendte Sandhed, at jo bedre Kultur og Gjødningskraft Jorden er i, desto bedre modstaar den Tørkens skadelige Virkninger. Der er ikke Tvivl om, at jo videre vi

naar i Retning af at faa Jorden i god Gødningskraft, i desto højere Grad gjør vi os uafhængige af ugunstige, særlig af tørre Somres uheldige Indflydelse.

Høsttiden indtraadte ikke saa tidligt, som man maaske kunde have ventet, men omtrent til normal Tid. Høstarbejdet forløb hurtigt og tilendebrogtes paa forholdsvis kort Tid. I Tabel I er givet et Sammendrag over de herom indsamlede Opgivelser.

I Tabel II er givet en Oversigt over de Oplysninger, der er modtaget om formentlige Forskydninger i Arealets Benyttelse. Hvis man tør gaa ud fra, at disse Tal peger i den rigtige Retning, har der været en kjendelig Tendens til Indskrænkning af Rugarealet, særlig i Østjylland, paa Fyen og Sjælland. Ogsaa for Byg og Havre lyde flere Opgivelser paa Indskrænkning end paa Udvidelse. For Blandsædens Vedkommende har derimod Flertallet af Indsendere som sædvanligt havt Indtryk af Udvidelse, og meget faa mener at have kunnet spore Indskrænkning. Det samme gjælder i endnu højere Grad om Staldfoder. Medens denne Oversigt indtil for faa Aar siden stadig lød paa Indskrænkning af Bælgsæd-arealerne, har der i de sidste Aar været Flertal for Opgivelser om Udvidelser, og navnlig for 1904 er dette stærkt fremtrædende. Dette falder ganske sammen med det almindelige Indtryk man har af, at Bælgsæddykningen, særlig Ærtedykningen, nu er i kjendelig Tiltagen. Som i næsten alle foregaaende Aar gaar de allerfleste Opgivelser om Rodfrugtdyrkningen ud paa stedfundne Udvidelser, og ikke en eneste Meddeler mener at have kunnet spore Indskrænkning paa sin Egn som Helhed. Ligeledes synes der at have været en kjendelig Tilbøjelighed til Udvidelse af Kartoffelarealerne, særlig i Nord-, Vest- og Midtjylland, netop de Egne, hvor en saadan Udvidelse først og fremmest maa siges at være paa sin Plads. Endelig synes der at have fundet paaviselige Udvidelser Sted af Arealerne med Rodfrugtfær, særlig paa Fyen og Sjælland.

Der er endvidere ligesom i tidligere Aar indsamlet

Tabel I.

Høsttidens Begyndelse og Varighed i 1904.

Efter Opgivelser fra ca. 200 Egne.

Landsdel	Rug-hosten		Hvede-hosten		Byghosten			Havre-hosten		Høshosten paa			Bog-hvede-hosten		Ærte-hosten		Høstens Varighed (Dage)	
	beg.	sl.	beg.	sl.	6-rd.	2-rd.		beg.	sl.	Ager	Eng		beg.	sl.	beg.	sl.		
						beg.	sl.				beg.	sl.						
Nordjylland	4/8	18/8	15/8	20/8	15/8	1/9	18/8	3/9	22/8	13/9	25/6	12/7	2/8	—	—	28/8	10/9	38
Vestjylland	4/8	18/8	—	—	9/8	27/8	15/8	2/9	17/8	11/9	18/6	4/7	9/7	3/9	17/8	19/8	5/9	42
Midtjylland	2/8	13/8	15/8	20/8	10/8	28/8	14/8	29/8	15/8	7/9	27/6	9/7	11/7	29/7	26/8	16/8	28/8	36
Østjylland	1/8	13/8	10/8	21/8	11/8	24/8	16/8	29/8	15/8	4/9	21/6	7/7	6/7	24/7	—	28/8	18/9	35
Fyen, Langeland, Æro	2/8	8/8	9/8	20/8	8/8	18/8	14/8	27/8	12/8	27/8	15/6	6/7	30/6	19/7	—	14/8	26/8	26
Sjælland, Samsø	31/7	11/8	9/8	22/8	1/8	16/8	12/8	28/8	12/8	30/8	18/6	8/7	4/7	21/7	—	15/8	31/8	31
Lolland, Falster, Møen	30/7	12/8	6/8	22/8	1/8	15/8	9/8	27/8	8/8	26/8	15/6	6/7	2/7	24/7	—	6/8	22/8	27
Bornholm	6/8	18/8	11/8	24/8	12/8	26/8	18/8	2/9	20/8	4/9	23/6	14/7	15/7	29/7	—	15/8	27/8	29
Hele Landet	2/8	14/8	11/8	24/8	8/8	23/8	14/8	30/8	15/8	3/9	29/6	8/7	7/7	23/7	30/8	18/8	1/9	33

*) For de 4 Kornarter (Rug, Hvede, Byg og Havre).

Tabel II. Forskydninger i Arealets Benyttelse 1904.

Efter Opgivelser fra ca. ca. 200 Egne.

Afgrøde	Nordjylland	Vestjylland	Midtjylland	Østjylland	Fyen, Lange- land, Ærø	Sjælland, Samsø	Lolland, Falster, Møen	Bornholm	Hele Landet	
Hvede	{ udvidet	2	0	0	3	4	4	1	1	15
	{ uforandret . .	7	5	12	18	15	36	11	3	107
	{ indskrænket	0	1	0	2	8	3	1	1	16
Rug	{ udvidet	0	6	2	0	0	2	1	0	11
	{ uforandret . .	4	10	20	17	19	35	9	3	124
	{ indskrænket	4	5	5	11	9	8	1	1	44
2-rd. Byg . . .	{ udvidet	1	1	3	1	7	5	1	0	19
	{ uforandret . .	11	9	17	24	19	29	11	4	124
	{ indskrænket	2	3	4	3	1	10	1	1	25
6-rd. Byg . . .	{ udvidet	0	3	4	3	2	5	1	0	18
	{ uforandret . .	11	9	18	16	14	29	10	2	109
	{ indskrænket	4	9	5	4	11	7	0	3	43
Havre	{ udvidet	0	3	4	4	5	4	2	0	22
	{ uforandret . .	15	11	17	18	20	34	11	4	159
	{ indskrænket	5	7	6	6	3	4	0	1	32
Blandsæd . . .	{ udvidet	9	14	17	17	11	24	5	4	101
	{ uforandret . .	6	8	10	12	14	18	7	1	76
	{ indskrænket	0	1	0	0	3	2	1	0	7
Staldfoder . .	{ udvidet	9	19	23	24	21	24	7	4	131
	{ uforandret . .	6	1	4	2	7	21	6	1	48
	{ indskrænket	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ærter	{ udvidet	4	10	9	6	13	21	9	4	76
	{ uforandret . .	8	15	11	14	12	13	3	1	67
	{ indskrænket	1	1	3	0	2	6	1	0	14
Hestebønner	{ udvidet	0	1	3	5	1	4	5	4	23
	{ uforandret . .	8	9	14	11	18	26	7	1	94
	{ indskrænket	0	2	0	0	0	1	0	0	3
Rodfrugter . .	{ udvidet	15	21	23	28	23	35	9	5	159
	{ uforandret . .	0	1	4	2	5	10	4	0	26
	{ indskrænket	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kartofler . . .	{ udvidet	5	10	14	6	2	6	0	2	45
	{ uforandret . .	8	9	13	21	25	34	13	3	126
	{ indskrænket	1	2	0	2	1	3	0	0	9
Græsfrø	{ udvidet	0	2	2	1	1	3	2	1	12
	{ uforandret . .	11	11	15	19	20	31	10	4	121
	{ indskrænket	0	1	1	2	2	3	1	0	10
Rodfrugtfrø .	{ udvidet	0	4	3	3	10	15	4	2	41
	{ uforandret . .	11	12	15	20	15	22	8	3	106
	{ indskrænket	0	0	1	1	1	5	1	0	9

Oplysninger om formentlig stedfundne Forandringer i de forskellige Rodfrugtarters Dyrkningsomraade. Disse Opgivelser, der er sammenstillede i Tabel III, peger navnlig ret tydeligt i Retning af en udvidet

Tabel III.

**Forandringer i de forskellige Rodfrugtarters
Dyrkningsomraade 1904.**

Rodfrugtart	Nordjylland	Vestjylland	Midtjylland	Østjylland	Fyen, Lange- land, Ærø	Sjælland, Samsø	Lolland, Falster, Møen	Bornholm	Hele Landet	
Runkelroer	{ udvidet	7	8	7	14	13	13	4	2	68
	{ indskrænket	1	3	4	8	2	18	0	0	36
Kaalroer . . .	{ udvidet	12	16	20	24	7	30	3	3	115
	{ indskrænket	1	1	1	1	7	3	0	1	15
Turnips . . .	{ udvidet	3	2	4	5	9	18	2	2	45
	{ indskrænket	6	11	13	17	6	9	0	1	63
Gulerodder	{ udvidet	6	2	7	3	0	0	0	0	18
	{ indskrænket	3	7	3	10	11	22	1	3	60

Runkelroedyrkning og en indskrænket Turnipsdyrkning i Jylland, paa Udvidelse af Kaalroedyrkning i hele Jylland og paa Sjælland samt paa Indskrænkning i Guleroddyrkingen, særlig i Østjylland, paa Fyen og Sjælland. Disse Forskydninger har uden Tvivl alle deres naturlige Berettigelse og Begrundelse. Det er saaledes en naturlig og ønskelig Udvikling, at Turnips i Jylland afløses dels af Kaalroer, dels af Runkelroer, hvor Erfaringen viser, at disse værdifuldere Arter kan dyrkes med større Fordel; og i denne Retning er der utvivlsomt endnu Plads for en vidtstrakt Ombytning. Ligeledes er det af flere Grunde vistnok fuldt berettiget, at man særlig paa Sjælland — den Landsdel, hvor Runkelroen i højeste Grad dominerer — lader Kaalroen faa nogen Indpas Side om

Side med hin. Arbejdet falder noget lettere, naar man fordeler Roearaelet paa to Arter, og en saadan Fordeling yder endvidere nogen Betyggelse mod alt for store Tab saavel ved Sygdomsangreb som paa Grund af uheldig Indflydelse af Vejrforholdene. Og naar endelig Guleroddyrkningen synes at indskrænkes yderligere, da har dette sikkert sin naturlige Begrundelse dels i de uforholdsmæssig store Dyrkningsudgifter, som denne Rodfrugtart kræver, dels paa Grund af stærkt tiltagende Sygdomsangreb, særlig i stærkt stigende Udbredelse af den mystiske »Krusesyge«.

I Tabel IV er der givet en Sammenstilling af de indsamlede Opgivelser af betalte Priser for Rodfrugtfrø i Foraaret 1904. Tabellen er saaledes at forstaa, at første Talkolonne angiver betalte Priser i Øre pr. Pund Frø til Forbrug. De følgende Talrubrikker angiver det Antal Meddelelser, der er indkommet om, at de respektive Priser vides at være betalte. Af de 690 Enkelt-Opgivelser handler de 435 om Frø af indenlandsk Avl, 190 om almindeligt Handelsfrø af ubekjendt Afstamning, og 65 om Frø af vitterlig udenlandsk Avl. Disse Talforhold tyder, ligesom de tilsvarende Tal for forrige Aar, paa, at der i Flertallet af Tilfælde benyttes indenlandsk Rodfrugtfrø. Opgivelserne om de betalte Priser tyder samtidig paa, at man ikke er utilbøjelig til at betale nogenlunde høje Priser for Frø af indenlandsk Avl, at Priserne paa dette gennemsnitlig har været højere end paa Frø af de to andre Kategorier, men tillige, at der stadig betales ret anselige Priser for almindeligt, ubestemt Handelsfrø saavel som for Frø af udenlandsk Avl.

Det er i de seneste Aar bleven mere og mere klart, at Ukrudtet kan bekæmpes, og afvigte Aar, der iøvrigt var meget gunstigt for dets Udvikling, har føjet mange nye Vidnesbyrd til de forrige. Med Rodukrudtet gaar det dog i det store og hele meget smaat fremad, mange Steder øjensynlig endog tilbage, vistnok hovedsagelig fordi man ikke evner eller har Øje for Nødvendigheden af at gennemføre en fuldkommen Renholdelse af Roemarken

Tabel IV.

Betalte Priser for Rodfrugtfrø Foraar 1904.

Pris pr. Pund. Øre	Frø af inden- landsk Avl				Alm. Handelsfrø af ubekjendt Afst.				Udenlandsk Frø			
	Runkelroer	Kaalroer	Turnips	Gulerødder	Runkelroer	Kaalroer	Turnips	Gulerødder	Runkelroer	Kaalroer	Turnips	Gulerødder
20—30	2	1	12	—	3	2	6	—	3	1	2	—
31—40	15	12	31	—	18	14	19	—	12	5	5	—
41—50	57	44	47	—	35	13	18	1	10	4	4	—
51—60	56	30	12	—	8	6	3	—	1	3	4	—
61—70	12	6	9	1	1	2	—	—	—	1	—	—
71—80	5	—	2	6	—	—	1	2	—	—	—	—
81—90	1	—	1	2	—	—	—	6	—	—	—	5.
91—100	1	—	—	10	—	—	—	7	—	—	—	1
101—110	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1
111—120	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
121—130	—	—	—	11	—	—	—	2	—	—	—	—
131—140	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	2.
141—150	—	—	—	12	—	—	—	7	—	—	—	2.
151—160	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—
161—170	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
171—180	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	2
181—190	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
191—200	—	—	—	23	—	—	—	4	—	—	—	—
201—240	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
241—270	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
271—300	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt Opgiv.	149	93	114	79	65	37	46	42	23	14	15	13
	435				190				65			

og Brakmarken — hvor en saadan haves — hele Sommeren igjennem. Derimod er der ikke Tvivl om, at Frøukrudtet — særlig »Agerkaal« i udvidet Betydning — er i Aftagen. Naar Antallet af »gule Marker« nu Aar for Aar er mindre, da skyldes dette utvivlsomt i første Linie Anvendelsen af Ukrudtsharven. Da det vistnok tør anses for nyttigt, at de Erfaringer, der efterhaanden indvindes angaaende Brugen af dette Redskab, kommer til Landmændenes Kundskab, og da de formentlig har større praktisk Værdi ved at fremlægges netop saaledes, som praktiske Landmænd selv formulerer dem, i Stedet for at benyttes som Grundlag for en kort, almindelig Fremstilling af denne Sag, anføres i det følgende en væsentlig Del af de Udtalelser, der er komne frem som Svar paa udsendte Spørgsmaal vedrørende Ukrudtsharvningen. Ved at Svarene fremlægges, som de ere givne, faar Læseren bedst Lejlighed til at gjøre sig bekendt med de mange forskellige Opfattelser og Synspunkter, der her gjør sig gjældende, og med de ikke lidet afvigende Resultater, der af mange forskellige Grunde er naaet.

Om Ukrudtsharvningen paa Roemarken er der stillet følgende Spørgsmaal: »Er Ukrudtsharven benyttet paa Roemarkerne paa Deres Egn, og da under hvilke Forhold, paa hvilket Tidspunkt (før eller efter Roefrøets Spiring) og med hvilket Resultat? Der er fra Nordjylland indkomne Besvarelser fra 14 Egne. 7 af disse lyder paa rent Nej. Af de øvrige skal anføres følgende: »Ja, lige før Frøet spirer. Planten bliver kraftigere, og meget Ukrudt ødelægges.« »Enkelte har harvet deres Roemark med godt Resultat nogle Dage efter Saaningen, men før Planternes Frembrud.« »Kun undtagelsesvis prøvet, men med godt Resultat.« »I Aar var en Del Runkelroer og Kaalroer saaet kort før en voldsom Regn. Jorden blev derfor meget skorpet. Den blev da harvet, hvilket hjalp paa den muldrige Jord, men paa Lerjord kunde Skorpen ikke harves ud og Frøet ikke spire.« »Kun her paa Gaarden til Gulerødder, Runkelroer og Kaalroer paa flad Jord før Roerne kommer op. Resultatet er godt.«

tatet udmærket. Alle saar her paa Kamme.« I ingen af de indkomne Besvarelser meldes om Ulemper ved Harvningen.

Fra Vestjylland er der kommen 19 Besvarelser. 11 gaar ud paa, at Harvning slet ikke er prøvet, i nogle Tilfælde fordi der udelukkende saaes paa Kamme. Nogle af Besvarelserne gjengives: »Enkelte Forsøg med Runkelroer; men Plantebestanden blev for tynd.« »En ganske let Træharve med stumpe Tænder er her paa Gaarden anvendt til Runkelroer paa Kamme efter Frøets Spiring og uden kjendelig Skade. Der blev harvet paa langs ad Kammene.« »Ja, til baade Kaalroer, Turnips, Runkelroer og Gulerødder med godt Resultat.« »Ja, lige ved Roefrøets Spiring (paa Kamme). Der blev mindre Ukrudt end ellers. Ingen Ulemper.« »Brugt af enkelte før Frøets Spiring og med godt Resultat.« »Ja, men lige efter blev Vejret meget tørt, og Planterne led for meget.« »Naar Roejorden henligger 4—6 Dage efter at være gjort i Stand til Saaning og saa ukrudtharves lige før Saaning, kommer Frøet rent op. Ud over denne Harvning kan Runkelroer og Gulerødder harves flere Gange efter Frøets Saaning, og dette spirer da hurtigere, og Jorden holdes ren, løs og porøs.«

Af de Meddelere fra Midtjylland, der overhovedet har besvaret dette Spørgsmaal, svarer 13, at Ukrudtsharvning paa Roemarken er ukjendt paa deres Egn. Fra 7 Egne er indkommet positive Svar, af hvilke nogle hid sættes: »Jeg harvede et Stykke Runkelroer, da de var omtrent store nok til Udtynding. En Del deraf fik 2 Gange, men maatte saaes om; en anden Del fik 1 Gang og blev temmelig tyndt, og det, som slet ikke blev harvet, blev saa udmærket, at jeg ikke saa bedre Runkelroer i Aar.« »Nogle har anvendt Ukrudtsharvningen paa Kaalroe- og Turnipsmarkerne ca. 8 Dage før Udtyndingen og med heldigt Resultat.« »Til Turnips nogle Dage før Udtyndingen med meget godt Resultat.« »Før Roefrøets Spiring med en almindelig Slagharve; efter Spiringen paa Tværs med Ukrudtsharve; godt Resultat.« »Jeg har i 4

Aar brugt Ukrudtsharven paa Runkelroemarken en Uges Tid efter Saaningen med det særdeles gode Resultat, at Roerne kommer bedre, hvor der er harvet, og der er meget mindre Ukrudt.« »Ja, til Gulerødder før de kom op med ret godt Resultat, og i Turnips og Kaalroer umiddelbart før Udtyndingen, ogsaa med godt Resultat. Men Fremgangsmaaden er nærmest kun foretaget forsøgsvis. Thi selv om man Aar for Aar ser at det gaar godt, tør dog endnu kun faa risikere hele Marken. I et Tilfælde blev hele Marken harvet endog med Danskharve i store, udtyndede Kaalroer; det saa slemt ud i Øjeblikket, men der blev Planter nok, og de kom i god Vækst derefter.«

Fra 11 Egne i Østjylland er der svaret, at Ukrudts-harvning paa Roemarkerne er ukjendt, medens det fra 12 Egne berettes, at man benytter denne Fremgangsmaade. De væsentligste Meddelelser herom er følgende: »Paa en Runkelroemark før Roerne kom op og med udmærket Resultat. Paa Kaalroer og Turnips benyttet paa tværs 2—4 Gange ved Udtyndingstiden med det Resultat, at Roerne blev betydelig lettere baade at tynde ud og holde rene, og uden at Bestanden blev for ringe.« »Benyttet med godt Resultat baade før og efter Spiring.« »Enkelte har prøvet Harvning baade før og efter Roefrøets Spiring, lige til Udtyndingen skulde foretages, og med udmærket Resultat.« »Paa et Skifte med Roer paa flad Jord harvedes paa tværs over Halvdelen af Skiftet 3 Dage efter Saaningen (Turnips og Kaalroer). Virkningen var kjendelig; der blev kun lidt Agerkaal hen over den anden Halvdel; men der blev desværre ogsaa alt for faa Roer. Harvningen blev sikkert foretaget en Dag for sent eller ogsaa 2—3 Dage for tidligt, idet Roerne paa det uharvede Stykke brød igennem Morgenens efter.« »Her harves paa de fleste Roemarkere og med godt Resultat, men altid før Roerne er spiret.« »Et Stykke af min Roemark blev harvet før Frøet kom op og en Gang efter med godt Resultat, begge Gange i godt Solskinsvejr.« »Et Par Træk paa langs og tværs før Roerne

kommer op og et Træk paa tværs efter at Roerne er oppe; Resultatet godt.« »Paa fladsaaede Runkelroer før Frøets Spiring (over Jorden) med udmærket Resultat.« »Før Runkelroernes Vedkommende baade før og efter Spiringen. Før Turnips, Kaalroer og Gulerødder altid efter Spiring og altid med godt Resultat.« »I enkelte Tilfælde til Kaalroer, oftere til Runkelroer. Før Spiringen og med god Virkning mod Frøkrudt. Harvning ogsaa i det sidste Par Aar anvendt med god Virkning for at bryde Skorpen efter stærk Regn.«

Fra 6 Egne paa Fyen er der svaret Nej, medens 23 Meddelere kjender Fremgangsmaaden paa deres Egne. Af Svarene gjengives de væsentligste: »Harvning, naar Jorden er tør, dæmper Agerkaalen.« »Et Forsøg her paa Gaarden med at harve paa tværs af Rækkerne kort efter at Roerne var komne op syntes ikke at skade disse, men syntes ej heller at have haft nogen Virkning paa Ukrudtet, maaske fordi Harvningen blev efterfulgt af fugtigt Vejr.« »Før Roefrøets Spiring med godt Resultat, idet man jo faar ødelagt en væsentlig Del af Ukrudtet, og man har Indtryk af, at Roefrøet spirer lettere efter Harvningen.« »Roemarkerne bør vist harves før Roefrøet er spiret, og paa tværs af Rækkerne. Naar Jorden er bleven skorpet, hjælper Harvningen meget til en god Bestand.« »Der er harvet baade før og efter Frøets Spiring og i begge Tilfælde med godt Resultat. Sidste Aar, da Regnskyl i Maj dannede Skorpe paa Jorden, fremmede Harvningen tillige i høj Grad Spiringen ved at bryde Skorpen.« »Ja, men en saakaldt »Pigharve« (Howardsharve) synes bedre til dette Brug, naar der harves tværs over Rækkerne, og der bagefter slæbes paa langs ad Rækkerne med en Fjæl (Ager slæber).« *) »Tromling samt Harvning med alm. Danskharve er benyttet flere Steder ca. 8 Dage efter Saaning med godt Resultat.«

*) Denne Fremgangsmaade bør dog vist foreløbig ikke anbefales til almindelig Brug, selv om den altsaa kan have vist sig brugbar i visse Tilfælde.

K. H.

»Ja, umiddelbart før Runkelroefrøets Spiring, 7 à 8 Dage efter Saaningen 2 à 3 Træk af Ukrudtsharven, paa leret Jord efterfulgt af Ringtromling.« »Naar Roefrøet er saaat tilstrækkelig tykt, kan man harve, naar man vil! Harvningen maa rette sig efter, naar Ukrudtet spirer, da det gjælder om at kvæle dette i Fødslen.« »Anvendt baade før og efter Spiringen med godt Resultat.« »Jeg har harvet baade paa Kamme og paa flad Jord. Givet 2 Gange. Første Gang 5—6 Dage efter Saaningen, anden Gang 3—4 Dage senere. Jorden blev porøs og meget let at arbejde i ved Rensningen, saa denne tog langt mindre Tid paa harvet end paa uharvet Jord. Ogsaa mindre Ukrudt paa den harvede Jord, dog ikke saa stor Forskel som ventet. Paa Kamme kom Roerne tyndere op, hvor der var harvet, end hvor der ikke var harvet, paa flad Jord var det modsatte Tilfældet.« »Ukrudtsharven benyttes før Roefrøet saaes, saaledes at det først fremkomne Ukrudt udryddes, naar Frøet saaes. Der harves anden Gang, naar Frøet er under Fremspiring. Ved denne Behandling kan Roerne fuldstændig renses for Ukrudt.« »Harvningen er foretaget ca. 10 Dage efter Saaningen, og dette har virket tilfredsstillende, navnlig ved at fremme Fremspiringen.« »Er benyttet før Spiringen med godt Resultat med Hensyn til saavel Ukrudtets Ødelæggelse som Roefrøets Spiring, særlig hvor Jorden var skorpet efter Skylregn.« »Jeg harvede min Roemark 2 Gange over, paa langs og paa tværs, da Frøet var spiret i Jorden og enkelte Roerplanter lige begyndt at pippe frem. Det gjorde ingen Skade, men bevirkede, at Ukrudtet kom langt tilbage, saaledes at Roerne ikke blev generet af dette før Hakningen.«

Fra 8 Egne paa Sjælland gaar Meddelelserne ud paa, at Harvning paa Roemarkerne er ukjendt, medens 42 Meddelere beretter, at denne Fremgangsmaade benyttes i de paagjældende Egne. »Sidste Sommer harvedes flere Roemarker kort efter Saaningen, særlig for at bryde Skorpen, men der ødelagdes samtidig en Del Ukrudt.« »Med godt Resultat før Spiringen, ca. 8 Dage efter Saa-

ningen.« »I Aar ukrudtsharvede en enkelt Gaard Roemarken efter en stærk Plaskregn ca. 10 Dage efter Saaningen. Roerne kom meget tyndt op.« »Et mindre Forsøg foretoges forinden Roerne kom op, nærmest for at bryde Skorpen. Noget kjendeligt Resultat saas ikke.« »Ja, baade før og efter Spiringen med udmærket Resultat.« »Harven er benyttet dels før Spiringen, dels naar Planterne er ved at bryde igjennem. I sidste Tilfælde kræves stor Forsigtighed, og nogle Planter gaar til Grunde, i første Tilfælde er det absolut gavnligt og fremmer Spiringen.« »Før Roerne kom op, men sidste Aar uden synligt Resultat.« »Ja, i enkelte Tilfælde, i Aar nærmest for at bryde Skorpen, efter at det havde vist sig, at Roerne ikke kunde bryde denne igjennem. Resultatet var ikke stort, vistnok paa Grund af for sen Anvendelse af Harven.« »Ukrudtsharven er anvendt før Spiringen for at bryde Skorpen efter Regn. Resultatet ikke særdeles fremtrædende, idet Roerne gennemgaaende blev daarlige — mange Spring i Rækkerne.« »Harvet 2 Gange paa langs og 1 Gang paa tværs efter at Frøet var spiret under Jorden, men inden det kom op. Formaalet var at løsne Skorpen efter en stærk Regn. Resultatet var godt.« »Ja, paa tidligt saaede Roemarken har det vist sig heldigt at harve ca. 8 Dage efter Saaningen. Ukrudtet ødelægges og Spiringen lettes.« »Benyttet for at løsne Skorpen efter den stærke Regn først i Maj. Resultatet godt.« »Jeg saaede Frøet tykt og brugte Harven strax efter at Planterne var komne op. Et Stykke blev ikke harvet, et andet Stykke fik 1 Træk og et tredje Stykke fik 2 Træk, men uden nævneværdig Fordel.« »Saavel før som efter Spiringen med godt Resultat.« »Benyttet lidt; enkelte Steder med godt Resultat, andre Steder med daarligt.« »Ukrudtsharven benyttedes her før Roefrøets Spiring for at bryde Skorpen. Resultatet godt.« »Harven benyttedes her for at løsne Jorden oven i efter den stærke Regn 14. Maj. Harven var spidstandet. Ingen Virkning saas. Den duptandede Harve var ubrugelig hertil.« »Benyttet for at bryde Skorpen, men gjorde næppe synderlig Nytte.«

»Jeg mener, at Ukrudtsharven i Roemarken gjør mest Gavn og mindst Skade nogle Dage før de første Roeplanter viser sig, selv om Agerkaalen da heller ikke er kommen over Jorden. Resultatet er, at man kan være færdig med første Uddynding, inden Agerkaalen bliver generende.« »Ja, 4—5 Dage efter Saaningen, og derefter igjen lige før Rækkerne kan ses, med godt Resultat.« »Ja, i det Øjeblik de første enkelte Spirer kunde ses. Meget Ukrudt ødelagdes, men mange Roeplanter gik sikkert med i Løbet. Et lille Stykke, som ikke blev harvet, havde betydelig flere Planter i Rækkerne end det harvede. Men ved Hjælp af denne Harvning og siden ved flittig Brug af en god Radrenser drev vi det til her paa Gaarden at uddynde Roerne før halv Betaling — foruden en hurtig Gjennemhakning lige før Høst. Og dog var vor Roemark den reneste her paa Egnen. De Spring, som Harvningen muligvis havde forvoldt, var uden praktisk Betydning.« »Ja, baade før og efter at Roerne er komne op. Hensigten har for en Del været at bryde Skorpen, hvilket letter Spiringen ganske betydeligt.« »Ukrudtsharven bruges kun i Roemarken, dersom Jorden efter Regn er bleven skorpet. Harvningen forhindrer os nemlig i at kunne rense inden Roerne er oppe, idet den udsletter Rillerne i Jorden, som angiver, hvor Roerne vil komme. Jeg har havt udmærket Resultat af Harvning paa tværs af Kamme. Vil man harve efter Frøets Spiring, maa man saa meget tykt.« »Efter Saaning paa flad Jord og Harvning før Spiring er første Lugning lettet betydeligt.« »Ukrudtsharven er i Aar benyttet i Roemarken her paa Gaarden. Der blev harvet flere Gange, da Roefrøet var ved at komme op, for at løsne den haarde Skorpe, der havde dannet sig paa den lerede Jord efter en stærk Regn. Det hjalp Roerne udmærket frem, saa jeg fik en smuk Roefgrøde i Modsætning til de mange her paa Egnen, der ikke turde harve.« »Harvning af Roemarken er her paa Egnen brugt paa forskjellige Tidspunkter, men har vistnok i alle Tilfælde gjort Gavn.« »Her paa Gaarden gives Roemarken 2 Træk

— paa langs og paa tværs — med Harven, naar Spiren er ved at gaa igjennem Jorden, derefter glattromles. Nogle Spirer knækker, men Frøkrudtet hæmmes meget, og Jorden bliver let at hakke.« »8 Dage efter Saaningen (paa flad Jord) harvedes 1 Gang paa langs og 1 Gang paa tværs. Roerne fik Magt til at komme pænt op, trods det tørre Vejr, og vi havde hele Tiden Magt over Ukrudtet, hvad jeg tilskriver det Knæk, dette fik ved Harvningen.« »Jeg har i Aar benyttet Ukrudtsharven paa Roemarken før Frøets Spiring med det Resultat, at mindst Halvdelen af Ukrudtsplanterne gik til Grunde, uden at Roerne led mindste Overlast, hvorved første Lugning i høj Grad fremmedes.« »Ja, umiddelbart før og endogsaa efter at Roerne er kommet op og med udmærket Resultat i Henseende til Bekæmpelse af Frøkrudt.« »Ukrudtsharvning anvendes her paa saa godt som alle Roemarken før Roefrøets Spiring og med udmærket Resultat.«

Fra Lolland-Falster og Møen er der fra 9 Egne svaret Nej paa Spørgsmaalet, medens 12 Meddelere svarer, at Ukrudtsharvning benyttes paa Roemarkerne. Af Svarene gjengives følgende: »Ja, baade før og efter Spiringen, hvor Jorden har været sammenslaet af Regn. Det hjælper som Regel godt paa Roernes Fremkomst.« »Enkelte Steder, naar Jorden er bleven skorpet, saa Spirerne vanskeligt kan komme igjennem, med udmærket Resultat. Udført lige idet Spirerne staar og vil bryde Skorpen.« »Ja, naar Frøet ikke kan komme igjennem, ogsaa naar det er kommen op. Mange er godt tilfreds dermed, andre fraraader det.« »Paa lerede Jorder efter stærke Regnbyger, som havde dannet Skorpe, der hindrede Sukkerroefrøets Gjennembrud. Resultatet syntes at være ganske godt, hvor Frøet var lagt noget dybere; ellers fremkom temmelig store Spring. Men Ukrudtet blev stærkt hæmmet.« »Kun undtagelsesvis, dels før, dels efter Spiringen, og kan Agerkaalen derved hæmmes betydeligt.« »Man har undertiden harvet Roemarken efter at Roerne var begyndt at komme op, ikke saa meget for at hæmme Ukrudtet som for at bryde Skorpen. Det hæmmer ikke

Ukrudtet, sandsynligvis fordi man af Hensyn til Roerne ikke tør harve energisk nok; men det gavner Roerne.«
 »Ja, paa min egen Roemark efter at Frøet havde spiret, men uden Resultat, da Jorden var altfor haard efter den stærke Regn.«

Fra Bornholm: »En Del benyttet paa flad Jord. Første Gang paa langs 5 Dage efter Saaningen, anden Gang paa tværs 9 Dage efter Saaningen, efter at Roerne var komne op.«
 »Ved gode Spiringsbetingelser 6 à 8 Dage efter Saaningen. Er Roerne begyndt at komme op, skal man være varsom med Harvning.«
 »Ukrudtsharvning er benyttet før Spiringen. Her blev en Del harvet, og Roerne stod hele Sommeren kraftigere, end hvor der ikke var harvet; men der blev enkelte Spring.«
 »Ja, paa flad Jord, baade før og efter Roefrøets Spiring, overalt med godt Resultat, baade paa lettere og sværere Jord.«

Det fremgaar af disse Meddelelser, at Ukrudtsharven benyttes en Del paa Roemarkerne. Kun undtagelsesvis synes der at være iagttaget skadelige Virkninger heraf — og Aarsagen kan jo i saadanne Tilfælde muligvis ogsaa være at søge i andre Forhold. I en Del Tilfælde synes det, at Harvningen ikke har gjort nogen kjendelig Virkning. Men i Flertallet af Tilfælde har man havt gavnlige Virkninger deraf. Der synes at være delte Meninger om det heldigste Tidspunkt, med andre Ord, at man kan harve baade med og uden Resultat saavel før som efter Roefrøets Spiring. Det gode Resultat afhænger selvfølgelig noget af Jordens Beskaffenhed, Vejrforholdene, Saadybden, Udsædsmængden og Harvens Beskaffenhed.

Angaaende Ukrudtsharvning udsendtes endvidere følgende Spørgsmaal: »Har man paa Deres Egn prøvet Ukrudtsharvning paa Vintersæd, i saa Fald paa hvilket Tidspunkt, hvilket Ukrudt er hæmmet derved og har Sæden lidt kjendeligt derved?«

Samtlige fra Nordjylland indkomne Besvarelser lyder benægtende. Fra Vestjylland meddeles fra adskillige Egne, at hvor man har lagt ud i Rug om Foråret og har harvet Frøet ned, synes denne Harvning i

hvert Fald at have gavnet Rugen. Enkelte Meddelelser gaar ud paa, at man ud ad Foraaret har harvet Rugen for at løsne Jorden, og at Rugen har vundet derved. Egentlig »Ukrudtsharvning« er ikke kjendt.

Samtlige Meddelere fra Midtjylland besvarer Spørgsmaalet med Nej.

Fra Østjylland meddeles: »Jeg har i 2 Aar brugt Ukrudtsharven paa Hvede — 2 Træk — til Dækning af Græsfrø eller til samme Tid som dette og Chilisalpetret udsaaes. Mulig er Kamille hæmmet lidt derved. Men i hvert Fald synes den saaledes harvede Hvede at være kommen hurtigere i Væxt end den uharvede.«

Fra Fyen er bl. a. indgaaet følgende Meddelelser: »Her paa Gaarden er det anvendt med Held. Men navnlig har jeg set Resultater paa en Nabogaard med Jord midt imellem Rug- og Hvedejord. Det er navnlig Valmue, men ogsaa Agersennep m. m., der ødelægges. Sæden er ca. 2 Tommer høj, før der harves; den taaler det godt, men Jorden maa ikke være for vaad.« »Paa Hvede, som saaedes den 13. og 14. September, harvedes den 17. Oktober og 6. November, hvorved en stor Mængde Valmuer ødelagdes uden kjendelig Skade paa Hveden.« »Hveden har Gavn af en let Harvning om Foraaret. Herved undertrykkes ogsaa en Del Ukrudt.« »Jeg har i flere Aar harvet Hveden om Foraaret, dels med Danskharve, dels med Ukrudtsharve, og været meget tilfreds med Resultatet. Sæden har sikkert godt af at blive harvet.« »Harvning om Efteraaret, før Vintersæden kommer op, udrydder Sennep, og Vintersæden skades ikke deraf. Det er ogsaa tænkeligt, at Korn-Valmuen vil kunne ødelægges herved.« »Harvning er foretaget paa Hvede saa tidligt om Foraaret som muligt, og dette synes at have en gavnlig Indflydelse paa Hvedens Trivsel. Tromling er foretaget umiddelbart efter.« »Enkelte Steder bruges Harvning af Hveden om Foraaret, saa tidlig som Jorden vil slippe Harvetænderne, for at fremme Hvedens Væxt ved at lukke eventuelle Revner og for at ødelægge noget Ukrudt. Der tromles bagefter.«

Fra Sjælland foreligger ligeledes nogle faa Udtalelser: »Her paa Gaarden (en af Sjællands største Herregaarde) harvedes Hveden i April med Howardsharver for at ødelægge Valmuer; dette lykkedes tildels, saa Hveden fik Magten; kun hvor der gaves 3 Træk, led Hveden kjendeligt; hvor der kun harvedes 1 Gang, mener jeg ubetinget, Hveden blev bedre, da Jorden løsnedes og en Del Ukrudtsplanter ødelagdes.« »Ukrudtsharve vides ikke at være brugt. Derimod bruges undertiden sidst i April eller først i Maj sværere Harve uden Ulempe for Hveden, men næppe med stor Virkning paa Ukrudtet, vistnok dog nogen paa Gaaseurt.« »Ja. Den egentlige, lette 12 Fods Ukrudtsharve har ikke virket tilstrækkeligt. Man har anvendt Howardsharver med lige Tænder, og denne har ødelagt en Del Ukrudt. Her benyttes den saa tidligt som Jorden vil falde for den. Sæden lider intet derved (her tænkes nærmest paa Hvede). Man bør tromle efter Harvningen.« »Her paa Gaarden er Hveden harvet i flere Aar med udmærket Resultat. Harvningen foretages om Foråret saa snart Jorden er tør oveni. Foruden at ødelægge Valmuer og Kornblomster er denne Harvning aldeles udmærket til at løsne Jorden om de spæde Planter. Det er en Fornøjelse at se, hvorledes Hvedeplanterne efter en saadan Harvning skyder frem. Der tromles selvfølgelig nogle Dage efter Harvningen. Selv en stærk Harvning gjør ingen Skade paa Hveden.« »I enkelte Tilfælde er den prøvet, saa snart Jorden har kunnet falde for Harven. Ukrudtet har ikke taget Skade deraf. Det saa ud, som Sæden havde Gavn deraf, da alle Revner i Jorden blev lukkede.«

Fra Lolland-Falster er fremkommen følgende Udtalelser om dette Spørgsmaal: »Harvet midt i April. Sæden tog ingen Skade.« »Harvet i April for »Kattesnære« i Hveden; Sæden led ikke derved.« »Harvning af Vintersæden sidst i April foretaget ret almindeligt; den ødelægger en Del Ærenpris og andet smaat Ukrudt og synes at gavne Vintersæden, naar den blot udføres paa det rette Tidspunkt — ikke for sent, men Jorden maa dog

være nogenlunde tør.« »Stundom om Foraaret; men jeg tror, Hveden lider mere end Ukrudtet.« »Her harves og tromles Hveden som Regel hvert Foraar, nærmest for at bryde Vinterskorpen, saa snart Jorden kan smuldre. En Del Ager-Rævehale (»Hovedgræs«) kan ødelægges derved. Harvningen fremmer øjensynlig Hvedens Væxt.« »Man har undertiden harvet Vintersæden om Foraaret, nærmest for at bryde Skorpen. Det hæmmer ikke Ukrudtet, og det hjælper kun lidt paa Sæden.« »Ja, omkring 1. Maj. Snerle o. l. er hæmmet ved Harvningen, uden at Sæden har lidt derved.«

Fra Bornholm foreligger ingen Meddelelser herom.

Det fremgaar heraf, at Harvning af Vintersæden kun er lidet udbredt, men at man i de fleste kjendte Tilfælde mener at have set gavnlige Virkninger deraf. Der vil vistnok være god Grund til forsøgsvis at gaa videre hermed. Det ser ud til, hvad man kunde vente, at der her til helst skal benyttes en tungere Harve end den egentlige Ukrudtsharve.

For at tilvejebringe nogen Oplysning om, hvilken Udbredelse Ukrudtsharvningen overhovedet har for Tiden, udsendtes endelig følgende Spørgsmaal: »Hvor stor en Del af Jordbrugerne i Deres Sogn skjønner De benytter Ukrudtsharvning (cå. Halvdelen, Trediedelen, Fjerdedelen osv.)?« Det ligger i Sagens Natur, at dette Spørgsmaal ikke har kunnet besvares tilnærmelsesvis nøjagtigt. Men der er dog Grund til at tro, at de allerfleste fremmelige Landmænd kan afgive et nogenlunde rigtigt Skjøn over, i hvilken Udstrækning dette Arbejde anvendes i deres respektive Sogne. Svarene lader sig vanskeligt rubricere uden at begaa yderligere Fejl, og gjengives derfor, som de er modtagne, med Tilføjelse af Navnet paa nærmeste Jernbane- eller Poststation eller lignende Betegnelse.

Nordjylland.

Mors: Kun enkelte. — Hjørring: Ingen. — Dronninglund: Næsten ingen. — Aabybro: Ingen. — Brønderslev:

Tiendeparten. — Klim: Kun nogle faa. — Mors: Ingen. — Brovst: Maaske Tiendedelen. — Snedsted: Kun enkelte. — Vester Hassing: Vistnok kun meget faa. — Mors: Ca. $\frac{1}{20}$. — Hjørring: Kun paa 1 Herregaard. — Thisted: Vistnok ca. $\frac{1}{3}$. — Hvidbjerg: Kun faa, maaske $\frac{1}{8}$. — Mors: Vel omtrent Halvdelen.

Vestjylland.

Tjæreborg: Benyttes kun undtagelsesvis. — Ringkjøbing: Ukrudtsharvning ikke forsøgt. — Oxbøl: Der findes 2 Ukrudtsharver her i Sognet. — Holstebro: Halvdelen. — Vemb: Benyttes af ca. 10 Gaardmænd her i Sognet. — Skjern: Meget faa, ikke Tiendedelen. — Sjørring: Ca. Tiendedelen. — Ulfborg: Ca. Tiendedelen. — Ulfborg: Kun enkelte. — Lemvig: Højt $\frac{1}{3}$. — Lemvig: Benyttes kun ganske lidt. — Lem: Saa godt som ingen. — Holstebro: Kun 1 i hele Sognet. — N. Nebel: Jeg antager $\frac{1}{10}$. — Tistrup: Meget faa, jeg tænker $\frac{1}{15}$ — $\frac{1}{10}$. — Holstebro: Kun nogle faa pCt.

Midtjylland.

Bjerringbro: Ca. 2 pCt. — Stoholm: Ingen. — Herning: Kun ganske enkelte. — Kjellerup: Kun et Par Herregaarde. — Hammel: Meget faa. — Bryrup: Bruges slet ikke. — Ølholm: Neppe andre end Meddeleren. — Laasby: Bruges saa godt som ikke. — Herning: Neppe over Tiendedelen. — Holsted: Ca. Tyvendedelen. — Antagelig 1 pCt. — Hald: 1 Mand. — Troldhede: Jeg tænker ca. 5 pCt. — Neppe $\frac{1}{4}$; flere benytter alm. Danskharve. — Hammel: 3—4 af de fremmeligste Gaardmænd. — Herning: Ingen. — Jebjerg: Ca. $\frac{1}{10}$ af Gaardmændene. — Hornum: Ganske enkelte. — Aars: Næsten alle. — Højslev: Ca. $\frac{1}{4}$. — Vindblæs: Neppe $\frac{1}{10}$. — Varde: Neppe $\frac{1}{20}$. — Arden: Kun ganske enkelte. — Hammel: En ganske enkelt. — Aalestrup: Næsten ingen.

Østjylland.

Grenaa: Kun $\frac{1}{10}$. — Brabrand: Ingen. — Skelund: Ca. $\frac{1}{20}$. — Børkop: Ingen, saa vidt jeg ved. — Allingaa-

bro: Kun en lille Del. — Vejle: Ganske enkelte. — Odder: Ca. 10 pCt. — Kongerslev: Jeg er overbevist om, at ingen her i Sognet endnu har prøvet det. — Gylling: Nogle enkelte. — Klarup: Ca. $\frac{1}{4}$. — Odder: Saa godt som ingen. — Stendrup: 5 pCt. — Braaskov: Kun enkelte. — Vistnok kun Meddeleren. — Østbirk: Et Par pCt. — Hasselager: En lille Brøkd. — Hylke: Ca. 1 pCt. — Langaa: Højst 10 Mænd. — Horsens: Ca. $\frac{1}{4}$. — Faarup: Trediedelen. — Kolind: $\frac{1}{10}$. — Kolding: Meget faa. — Grenaa: $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$. — Hornsyld: 2 à 3 Mænd.

Læsø: Ingen.

Fyen:

Odense: Ca. Tiendedelen. — Strib: Halvdelen. — Otterup: Tre Fjerdedele. — Højrup: Halvdelen. — Marslev: Kun faa pCt. — Otterup: Halvdelen. — Otterup: Halvdelen. — Vejstrup: Omkring Halvdelen. — Ebberup: Næsten alle. — Glamsbjerg: Kun meget faa. — Ejby: Ca. $\frac{1}{4}$. — Knarreborg: Kun faa. — Nørre Aaby: Tre Fjerdedele. — Kjerteminde: Fjerdedelen. — Vester Skjer-ninge: Næsten ingen endnu. — Marslev: Ganske enkelte. — Gudme: Højst $\frac{1}{10}$. — Bogense: Ialt 4. — Aarslev: Saa vidt jeg ved kun 3. — Øxendrup: Har ingen set her i Sognet. — Ringe: Meget faa. — Stenstrup: Ingen, saa vidt jeg ved.

Langeland.

Maaske $\frac{1}{10}$. — Ca. $\frac{1}{10}$. — Ca. $\frac{1}{4}$. — 1 af 20. — Kun en meget lille Del. — $\frac{1}{4}$.

Ærø: Maaske højst $\frac{1}{4}$. — Ca. $\frac{1}{6}$.

Avernakø: Ingen her paa Øen.

Sjælland.

Skjelskør: $\frac{1}{4}$. — Tølløse: $\frac{1}{4}$. — Ringsted: Over Halvdelen. — Storehedinge: Kun 1 à 2 Stykker. — Ringsted: Ca. $\frac{1}{6}$. — Fuglebjerg: Ikke faa. — Storehedinge: Kun paa 2 à 3 Gaarde. — Ruds Vedby: Bruges meget lidt, da Agerkaal kun optræder meget lidt her i Sognet. —

Vordingborg: Ubetydeligt. — Snertinge: Ca. $\frac{1}{6}$. — Kværkeby: Ca. $\frac{1}{3}$. — Kjøge: Jeg har endnu ingen Ukrudts-
harve set her i Sognet eller i den nærmeste Del af Nabo-
sognene. — Frederiksværk: Ingen. — Nykjøbing S.:
Ingen. — Næstved: Saa vidt vides ingen. — Mern: Vistnok ingen. — Regstrup: Bruges af nogle og synes i Fremgang. — Hørsholm: Et rent forsvindende Antal har gjort famlende Forsøg dermed. — Taastrup: Neppe $\frac{1}{4}$. — Gislinge: Ca. $\frac{1}{4}$. — Birkerød: Kun meget faa. — Haslev: Maaske $\frac{1}{4}$. — Slagelse: Ca. $\frac{1}{10}$. — Lyngby: Højest $\frac{1}{5}$. — Sorø: Omtrent ingen. — Frederikssund: Vistnok ca. $\frac{3}{4}$ af Vaarsæden bliver harvet. — Storehedinge: Ingen. — Tølløse: Bruges kun ganske faa Steder og uden nævneværdigt Resultat. — Nykjøbing S.: Et Par pCt. — Slagelse: Ikke $\frac{1}{4}$. — Storehedinge: Ca. $\frac{1}{3}$. — Faxe: Ikke ret mange endnu. — Herlufmagle: Halvdelen. — Viby: Vist knap $\frac{1}{4}$. — Jersløv: Neppe 5 pCt. — Holbæk: Ca. $\frac{1}{10}$. — Svebølle: Neppe $\frac{1}{4}$. — Kalundborg: Maaske ca. $\frac{1}{4}$. — Maarsø: Ingen. — Slangerup: $\frac{1}{3}$. — Taastrup: Næppe mere end $\frac{1}{4}$. — Amager: Hidtil forsvindende benyttet. — Ringsted: Ca. 5 pCt. — Slagelse: Kun ganske enkelte, da Folk mener, det ødelægger for megen Sæd. — Højby S.: Kun en lille Brøkdæl. — Korsør: Ca. $\frac{1}{10}$. — Hvalsø: Saa vidt jeg ved kun 1 Mand. — Ringsted: Maaske forsøgt af $\frac{1}{3}$. — Slangerup: Efter et løst Skjøn ca. $\frac{1}{10}$.

Samsø.

Saa godt som alle med Undtagelse af nogle Husmænd. — Vistnok over Halvdelen af Gaardmænd, men ikke saa mange Husmænd. — Meget almindelig.

Lolland-Falster.

Nykjøbing F.: Endnu kun meget faa. — Ryde: Meget faa. Her findes ikke megen Agerkaal. — Nakskov: ca. $\frac{1}{4}$. — Holeby: Meget faa eller ingen. — Nysted: Halvdelen. — Maribo: Ingen. — Bandholm: $\frac{1}{4}$. — Maribo: Neppe mere end en. — Nykjøbing F.: Meget faa. — Sølledst: Ca. $\frac{1}{4}$. — Horslunde: Vistnok mindst $\frac{1}{3}$. — Nakskov:

Omkring $\frac{1}{4}$. — Stubbekjøbing: 5 à 6. — Nakskov: Ca. $\frac{1}{4}$.
 — Nørre Alslev: Ganske enkelte. — Nakskov: Mindst $\frac{1}{4}$.
 — Søllested: Ca. $\frac{1}{5}$. — Nakskov: Vel $\frac{1}{4}$. — Eskildstrup:
 $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{3}$. — Saxkjøbing: Kun enkelte. — Nakskov: Ca. $\frac{1}{4}$.

Møen:

Over Halvdelen. — Omtrent Halvdelen.

Bornholm:

Ca. $\frac{1}{4}$. — Vistnok $\frac{1}{5}$. — Neppe mere end 5 pCt.
 — Kun $\frac{1}{10}$. — Neppe $\frac{1}{10}$, hovedsagelig større Gaarde.

Efter disse Meddelelser at dømme, synes det alt i alt kun at være en meget lille Part af Landets Jordbrugere, der endnu benytter Ukrudtsharvning. Men denne Arbejdsmaade har dog begyndt at vinde Indgang og viser som Regel saa fortrinlige Resultater, at det vistnok tør betragtes som givet, at den snart vil blive almindelig overalt.

Landboforeningernes Arbejde for Planteavlens Fremme fortsattes i samme Spor som i de nærmest foregaaende Aar og i adskilligt større Udstrækning. De lokale Gødningsforsøg har været udført i større Antal end noget foregaaende Aar, nemlig i omtrent følgende Antal:

I Jylland	582*)
Paa Fyen og Langeland	54
— Sjælland og Møen.....	73**)
— Lolland-Falster	38
— Bornholm	10

Ialt... 757

*) Der anlagdes i Jylland ialt 721 Gødningsforsøg, men af forskjellige Aarsager maatte 139 betragtes som mislykkede, saa at kun 582 Forsøg gennemførtes.

***) Gjennem de samvirkende sjællandske Landboforeninger blev ialt anlagt 61 Forsøg, men kun høstet 46. Hertil er at føje 26 (anlagt 31) Forsøg i Landbrugsforeningen for Stevns, Faxe m. fl. Herreder og i Stevns Herreds og Omegns Landboforening.

Desuden er der i betydeligt Antal udført andre lokale Forsøg, saasom Forsøg vedrørende Ukrudtets Bekæmpelse, Saatidsforsøg med Rug, Forsøg med Sorter og Stammer af Korn og Rodfrugter, Forsøg med Bælgsædblandinger, Jordbearbejdningsforsøg osv.

Planteavlstudstillinger afholdtes i et lignende Antal som i det foregaaende Aar, i Jylland nogle færre, paa Øerne nogle flere. Foruden de fra tidligere Aar kjendte Udstillinger afholdtes paa Fyen (i Odense Omegns Landboforening) en Række smaa, lokale »vandrede Planteavlstudstillinger«.

Ikke faa Landboforeninger har nu iværksat Dyrkning af Saasæd, Roefrø m. m. af de bedste Sorter og Stammer til Fordeling blandt Medlemmerne.

Af andre Landboforeningsarbejder skal nævnes, at Præmiering af Markbrug er bleven fortsat i lignende Omfang som i det foregaaende Aar.

Statens Forsøgsvirksomhed har selvfølgelig i det væsentlige været en Fortsættelse af de foregaaende Aars Arbejde. Af Forsøg, der er afsluttede i 1904, og andre Forsøg, der derefter er paabegyndte, skal nævnes, at Forsøget til Sammenligning med Rug og Hvede er afsluttet, og i Stedet er der begyndt en Sammenligning med Rug og Vinterbyg. Ældre Forsøgsrækker med Rugsorter, Havresorter og Bygsorter er sluttede, og nye Rækker, delvis omfattende andre Sorter, er iværksatte. Der er begyndt en Prøvedyrkning af Saasædstammer, modtagne fra Landboforeninger. En ny Række Forsøg med Kartoffelsorter er begyndt og omfatter et mindre Antal af de bedste blandt de mange Sorter, der hidtil har været sammenlignede. De siden 1896 fortsatte Saatids- og Saamængdeforsøg med Rug er sluttet, og der er iværksat Saatidsforsøg med Vinterbyg. Det i 1899 begyndte Forsøg med forskellige Blandinger af Byg, Havre og Blandsæd er sluttet, og et nyt Forsøg efter en noget ændret Plan begyndt. Der er begyndt et nyt Forsøg med Lægning af Kartoffler til forskjellig Tid og i forskjellig Dybde. Ved Forsøgssta-

tionen i Askov er begyndt Forsøg med Anvendelse af Kalkkvælstof (Calciumcyanamid) som Kvælstofgødning til Sammenligning med andre Kvælstofgødninger. Ved Lyngby Forsøgsstation er der begyndt Forsøg til Bekæmpelse af Havreaal. Ved Tystofte Forsøgsstation er der bl. a. begyndt forskellige Forsøg til Prøvelse af nye Stammer af Kulturplanter. Ved Vester Hassing er der bl. a. begyndt Forsøg med forskellige Dækningsmaader for Kløver- og Græsfrø.

Paa Forslag til Finanslov for 1905—06 er der opført et anseeligt Beløb til den i flere Aar forberedte nye Forsøgsstation paa Fyen samt mindre Beløb til Flytning af den under meget ugunstige Forhold beliggende Forsøgsstation i Vester Hassing og til Oprettelse af en Filialstation paa Bornholm. Vedtages disse Forslag, vil dette medføre betydelige Udvidelser af Forsøgsvirksomheden.

I Februar 1904 udsendte Statens Planteavlsudvalg et Tilbud om gratis Prøver à $\frac{1}{2}$ Pd. af Square head Hvede, Erh. Frederiksens Stamme, Lyngby Prenticebyg, Nord-slesvigsk (6-rd.) Kæmpebyg, Dansk Havre, Tidlig, gul Snedingært og Marmoreret Glænøært. At denne Foranstaltning ansaas for at være nyttig, tør formentlig sluttes af, at der til Forsøgsstationerne indkom Begjæringer om ialt 23,030 saadanne Prøver.

Alt i alt har det forløbne Aar bragt talrige umiskjendelige Vidnesbyrd om stigende Interesse for Planteavl, og Aaret har utvivlsomt ført Udviklingen paa dette Omraade et betydeligt Skridt videre.

Agerdyrkningsberetning

(indtil Udgangen af Maj Maaned).

Resultaterne af Kornhøsten i 1904 foreligge nu, og skulle vi i det følgende gøre Rede for denne efter de af vore Korrespondenter opgivne Tal.

Kornhøsten, der jo tilendebrogtes under usædvanlig gunstige Forhold, viser Fold, der ligge over Gennemsnittet af de sidste 15 Aar, undtagen for Rugens Vedkommende.

Udbyttet af Rodfrugterne har ikke været videre godt, idet forrige Sommers Tørke ødelagde mange Marker.

Sammenligner man Middeltallet af Foldudbyttet af Hovedsædarterne i Tabel I 1904: 13.80, ser man, at 1904 er ringere end de to foregaaende Aar, men dog over Middeltallet af Gennemsnittet i de sidste 15 Aar: 13.26, og 1.84 Fold højere end det laveste Tal i 1893.

Gennemsnitsfoldudbyttet.

1889 gav.....	12.20	Fold	1897 gav.....	13.66	Fold
1890 —	13.46	—	1898 —	12.82	—
1891 —	13.48	—	1899 —	13.01	—
1892 —	15.07	—	1900 —	13.07	—
1893 —	11.96	—	1901 —	12.18	—
1894 —	12.80	—	1902 —	14.66	—
1895 —	13.42	—	1903 —	14.50	—
1896 —	13.66	—	1904 —	13.80	—

I Tabel II have vi fremstillet en Oversigt over Hovedkornsorternes Kvalitetsvægt, sammenlignet med de foregaaende

Tabel I.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1889	14.8	12.6	10.6	11.2	11.8
1890	13.9	11.2	13.1	13.1	16.0
1891	15.7	12.9	12.8	12.9	13.1
1892	17.5	13.4	14.1	14.5	16.6
1893	15.3	12.5	10.6	10.8	10.6
1894	14.6	10.4	12.0	11.8	15.0
1895	14.6	11.4	12.3	12.4	16.4
1896	16.8	12.6	12.1	11.9	14.2
1897	16.3	12.0	11.4	10.5	13.1
1898	14.2	10.1	11.9	11.9	16.0
1899	16.5	12.0	11.8	12.4	12.7
1900	16.1	12.1	12.9	13.1	14.5
1901	12.9	10.9	12.2	11.8	13.1
1902	17.8	12.7	13.3	13.5	16.0
1903	17.5	12.7	12.7	13.8	15.8
I Gennemsnit ...	15.6	11.9	12.2	12.3	14.3
1904	16.6	11.0	13.0	13.1	15.3

15 Aar, og vil det ses, at Resultatet er meget smukt; her er det kun Rugen, som fremtræder med Tal under Gennemsnittet, medens de andre Kornsorter ere betydeligt over.

I Tabel III vil man kunne se Oversigten over de forskellige Kornsorters Udbytte og Kvalitetsvægt for 1904, sammenlignet med Gennemsnitsudbyttet og Kvalitetsvægten for Aarene 1889—1903, beregnet hver Landsdel for sig.

Hveden har givet 1 Fold over Gennemsnittet; nogle Steder fra angives dog Fold paa 1.18 og derover. Vægten er gennemsnitlig udmærket.

Rugens Fold er 0.9 under Gennemsnittet, Vægten derimod god. De Fold, der angives fra det vestlige og nord-

Tabel II.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1889	130.4	123.8	113.4	106.6	79.8
1890	126.0	119.0	111.8	104.1	80.3
1891	124.6	115.9	109.6	104.5	79.1
1892	129.1	122.3	112.7	107.5	82.5
1893	130.4	124.9	113.4	107.0	80.7
1894	127.0	118.7	110.7	103.8	78.0
1895	127.9	119.1	110.2	103.2	81.9
1896	130.0	122.8	112.8	104.6	80.7
1897	127.4	120.3	107.7	107.7	76.0
1898	127.5	119.4	112.5	104.5	84.0
1899	132.3	123.5	114.7	108.5	83.4
1900	128.9	121.1	112.0	105.4	79.9
1901	129.3	121.5	110.8	106.9	79.3
1902	128.6	120.0	112.9	108.8	82.8
1903	127.8	121.1	111.7	105.9	82.3
I Gennemsnit ...	128.5	120.9	111.8	105.9	80.7
1904	131.2	122.2	114	108.4	83.7

lige Jylland ere dog meget smaa, medens Syd-Jyllands og Øernes Udbytte er ganske godt.

Saa vel 2-rd. som 6-rd. Byg har givet Fold, der er 0.8 over Gennemsnittet, og Kvalitetsvægten er henholdsvis 2.2 og 2.5 over Gennemsnittet. Her synes de største Foldangivelser fra Bornholm og Vestlolland.

Havrens Fold er 1 over Middel og Vægten 3 over Middel. Havren, der, efter hvad mange klagede over, fyldte saa lidt paa Marken, forbaarsede ved at give gennemgaende gode Fold — dog er Foldangivelserne fra Vest- og Nordjylland meget smaa.

Bønner har kun været lidt dyrket, og Angivelser om

Udbyttet mangler, kun fra Kolindsund nævnes 17 Fold. — Middeltallet af Angivelserne for Ærterers Vedkommende viser 10.4 Fold, højest fra Lolland med 12 Fold; de angives at have fyldt godt, hvor de have været anvendt i Blandsæd.

Om Boghvede haves kun en Melding: 4.5 Fold.

Middeltallet af Angivelserne af Kartoffelafgrøden er 80 Tdr., men Angivelserne svinge meget stærkt, fra 100 Tdr. til 40 Tdr., og naar de alligevel, til Trods for Tørke og Insektangreb, gav et nogenlunde Udbytte, saa skyldes dette vistnok, at de fik en ganske god Eftervoksetid i September—Oktober.

Om Gulerødder haves ogsaa kun en Melding: 280 Tdr.

Runkelroerne have ikke givet noget godt Udbytte. Gennemsnittet er 259 Centner, men mange gik ud paa Grund af Tørken, og mange bleve ompløjede paa Grund af Insektødelæggelse. Foldangivelserne svinge mellem 200 og 325 Tdr.

Sukkerroerne have heller ingenlunde været tilfredsstillende. Gennemsnit er 271 Centner, og Angivelserne ligge alle meget nær op ad dette Tal, men den høje Pris, som Landmændene have faaet for denne Vare, har jo bødet noget paa Udbyttets Knaphed.

Rutabaga, der dyrkes meget i Jylland, har givet ca. 270 Tdr. pr. Td. Land — ogsaa kun et lille Udbytte.

Turnips har gennemsnitlig givet 276.4 Tdr. pr. Td. Land. Foldangivelserne svinge ogsaa her stærkt, saaledes meldes fra Langeland om 450 Tdr., mens der ikke saa faa Steder fra kun angives 200 Tdr.

Fold af Spergel angives kun fra to Steder med 10 og 6 Fold, men en Del er anveudet grøn og med Held lavet til Hø.

Vintersæden blev saaet i Efteraaret i tør Jord og kom, som Følge deraf, ret langsomt op, men stod sig de fleste Steder dog saa nogenlunde Vinteren over, men den stærke Foraarskulde og navnlig Rimfrost virkede mange Steder meget ødelæggende paa den — navnlig paa Hveden. Denne synes derfor gennemgaaende ikke at love noget stort Udbytte, om end Forsommerens milde Vejr og jævnlige Regnbyger har bragt den godt i Vækst. Noget er dog pløjet om. Rugen

Tabel III.

**Gennemsnit af Foldene (Tdr. pr. Td. Ld.)
sammenlignet**

	Hvede				Rug			
	1904		1889-1903		1904		1889-1903	
Sjælland ¹⁾	16.5	132.7	15.4	129.0	11.8	124.3	12.9	121.9
Lolland	16.0	131.7	15.2	129.7	13.0	123.0	12.8	122.7
Falster	»	»	16.3	129.2	»	»	13.3	121.1
Fyen	16.5	131.0	15.7	127.6	10.0	122.0	12.7	120.7
Langeland	17.0	132.0	16.8	128.4	13.5	127.5	14.2	122.5
Jylland:								
a) gode Jorder ²⁾	16.5	128.7	17.0	127.3	11.3	119.6	12.3	119.3
b) middelhøje do. ³⁾	18.0	129.0	13.5	126.7	8.5	120.8	10.1	119.4
c) simple do. ⁴⁾	»	»	»	»	9.5	120.0	8.1	118.8
I Gennemsnit	16.7	130.8	15.7	128.2	11.1	122.4	12.1	120.8

¹⁾ Med Samsø, Møen og Bornholm. ²⁾ Østkysten af Halvøen op til Randers samt Viborg, Struer og Herningegnen. ³⁾ Hammerum Herred og Vestkysten.

har klaret sig noget bedre, og ikke faa Steder fra havens helt tilfredsstillende Beretninger om Vækst og Bestand og om at Blomstringen har været tilfredsstillende, men ogsaa om Lejesæd og Insektangreb høres. Udsigterne ere dog vel nærmest til en Middelhøst.

Den unge Kløver saa det galt ud for hen paa Efteraaret; den tørre Sommer ifjor dræbte Planterne i Hobetal, og Eftersaaing syntes ikke at have frugtet noget videre, dog har Varmen og den milde Regn, vi have faaet, bragt de endnu levende Planter godt i Vækst, men noget stort Udbytte af Hø tør dog neppe ventes. De ældre Græsmarker ere derimod af noget bedre Kvalitet. Og hvad Engene angaa tør man vist ikke nære videre store Forhaabninger til deres Ydeevne iaar.

og Kornets Vægt (holl.) for Aaret 1904,
med 1889—1903.

2-rd. Byg				6-rd. Byg				Havre			
1904		1889-1903		1904		1889-1903		1904		1889-1903	
14.5	116.7	12.9	112.6	14.5	112.2	13.0	107.5	18.1	88.6	15.3	83.2
16.0	114.5	12.5	112.3	14.5	109.5	13.0	107.0	18.2	85.5	14.8	82.2
»	»	14.0	111.3	»	»	»	»	»	»	17.3	82.2
16.0	115.0	13.1	111.4	»	»	12.6	107.9	17.0	87.5	15.8	78.8
16.5	115.5	13.7	112.8	14.5	108.5	13.5	107.5	20.0	»	17.8	80.5
12.1	111.5	12.5	111.6	11.7	104.5	14.1	105.5	15.5	79.3	14.8	80.1
9.5	111.8	10.2	111.1	13.7	103.0	11.3	103.4	9.4	80.0	11.7	79.4
9.0	»	8.8	107.9	11.0	»	9.4	100.2	10.0	»	10.6	76.2
13.3	114.2	12.2	111.4	13.3	107.5	12.5	105.6	15.4	84.2	14.7	80.3

samt Thy og Mors. ³⁾ Den lille jyske Halvø, Jyllands Østkyst nord for Ran-

Om Husdyrenes Foder- og Sundhedstilstand siges, at den gennemgaaende har været ganske god, naar undtages Svinene, der i hele Landet have været ligefrem hærgede af Stivsygen. Navnlig halvstore Grise ere døde i Masser, og de Lægemidler, der have været anvendte, synes ikke at have haft nogen videre Virkning. Bedst har Bevægelsen i fri Luft virket. Stivsygen har i ikke faa Tilfælde ogsaa angrebet Køer — i en Del Tilfælde med dødelig Udgang, og da de bedste Individuer. Ogsaa Faar have været angrebne. Den er nu i Aftagende, men har dog indvirket saaledes paa Bestanden af Svin, at denne for Tiden maa siges at være mindre end den plejer at være.

Rodfrugtbeholdningerne have holdt sig godt Vinteren over, men de vare jo kun smaa, saa de slap for tidligt op,

hvad der havde en uheldig Indflydelse paa Mælkeproduktionen. De manglende Roer maatte erstattes med Kraftfoder for at holde Produktionen oppe, og der er da af indkøbte Foderstoffer navnlig anvendt Melasse, Solsikke-, Bomuldsfrø- og lidt Rapskager — forskelligt i de forskellige Landsdele og efter de forskellige Priser. Udbindingen af Kreaturerne fremskyndedes jo mange Steder af de manglende Roer, men ses dog i Almindelighed ikke at have fundet Sted før Midten af Maj. Da Halmen jo alle Steder er bleven behandlet med Sparsommelighed fra Efteraaret af, lyder der ingen Klager over, at der har været Mangel paa denne Vare.

Vinterarbejderne ere gaaede udmærket fra Haanden, og Vejrliget synes ikke at have lagt nogen Hindringer i Vejen for deres prompte Udførelse.

Man havde haabet paa en tidlig Saaning, hvad mange Landmænd sætter saa megen Pris paa, da man saa lettere ved Ukrudtsharven kan komme Frøkrudtet tillivs; dette Haab gik dog ikke i Opfyldelse, men Sæden blev — om end sent — lagt under gunstige Forhold og Jorden faldt godt for Redskaberne. Fra det sydlige Jylland meddeles, at Saaningen, der ellers i Almindelighed tilendebragtes i den første Uge af Maj, først endtes sidst i Maj, og at Ukrudtet, navnlig Tidslen, er meget ondartet, samt at Fritfluen har gjort voldsomme Anfald paa den sildigt saaede Havre, men ellers synes der at herske Tilfredshed med Vaarsædens lovende Udseende. Overalt meddeles det, at den radsaaede Sæd staar langt bedre end den bredsaaede.

Rodfrugtdyrkningen udvides og udvides saa meget man kan — hvilket vil sige, saa meget, som man kan skaffe Arbejdskraft til. Hvad Sorter, der anvendes, er meget forskelligt, men Runkelroen, og specielt Barres, synes at vinde størst Indgang paa Øerne, medens Kaalroen, Rutabaga og Turnips væsentlig yndes i Jylland, dog er man jo for disse Sorters Vedkommende noget ængstelig paa Grund af Svampe og Utøj.

Arbejderforholdene, Daglejer og Lønninger, ere i det væsentlige uforandrede; der klages næsten overalt over Vanskeligheden ved at faa Folk og over Kvaliteten af det

Arbejde, som der ydes, selv for en ret høj Betaling. Piger ere overhovedet ikke til at opdrive, og Strømmen af de gifte Arbejdere gaar nu ogsaa mod Stæderne. Landmændenes Trøst med Hensyn til Arbejderne er nu Polakkerne, som ogsaa stadig importeres i stigende Mængde og afgive en god og villig Arbejdskraft; om denne Arbejdskraft er billigere end den hjemlige, er maaske et Spørgsmaal, men den har da den Fordel, at den er til at faa.

Salget af Slagtekvæg og Heste har, navnlig siden Nytaar, været godt og Priserne gode. Af Slagtekvæg synes der dog at være lidt mindre end sædvanligt. Priserne ere 20—23—25 Øre pr. Pd., Tyre 26 Øre, 3 Maaneders Kalve 17—20 Øre.

Unge Heste ere i god Pris, 6—800 Kr., men maaske knebent saa lette at sælge som ifjor.

Fra Bornholm skrives, at som et glædeligt Fremskridt kan det anføres, at i hvert Fald et Andelsmejeri derovre allerede nu i Foraaret har udført Varmtvandsbejtsning af Saakorn. Dampen har det jo, og naar der saa sættes en paalidelig Mand til at passe Uhr og Thermometer, kan Kudsken, der kommer med Kornet, og en medbragt Medhjælper udføre Arbejdet. Det har virket meget tilfredsstillende.

Af vore Korrespondenters Indberetninger hidsætte vi iøvrigt følgende:

Jyderup.

Hestene havde i Begyndelsen af Vinteren, som altid efter tørre Somre, en Del Koliktilfælde, senere gik det over, men i Følingstiden er der forekommet nogle Dødsfald af Hopper og Føl. Køerne synes at være magre ved Udbindingen, formentlig ved Manglen paa Roer.

Slagelse—Kallundborg-Egnen.

Det bliver mere og mere almindeligt at anvende Rad-saamaskiner og derefter bruges Ukrudtsharven flittigt, saa man nogenlunde kan blive Herre over Tidslerne, det bliver en Landeplage, som bliver vanskelig at komme over.

Samsø.

Jorden er ualmindelig begroet med Tidsler iaar. Enkelte Steder anvendes Harver med Skærer til at overskære Tidslerne med.

Bornholm.

Flere Steder har der vist sig Pletter, hvor hver Rugplante er forsvundet. Disse Pletter kunne være større eller mindre, men jeg har set dem paa over 1 Td. Land. Disse Pletter staa ikke i Forbindelse med daarlig Vækst fra Efteraaret, men det ser ud, som om Planterne have været udsatte for et energisk Angreb paa Rodnettet.

Midt-Lolland.

Hvad angaar de Hvedemarker, som man har ladet urørte, staa disse gennemgaaende med tyud Plantebestand og love i de fleste Tilfælde kun en forholdsvis beskedne Afgrøde. Hvedens Farve er imidlertid gennemgaaende god, saa paa Afstand præsentere Hvedemarkerne sig i Almindelighed gennemgaaende godt, men i Henhold til det anførte vil Flertallet af de Hvedemarker, man ser herovre, kunne karakteriseres som Distanceblændere.

Vest-Lolland.

— Nogle Landmænd mener, det er en eller anden Plantesygdom, der har foraarsaget Skaden; men jeg tror nok, de fleste mener, at det er den gentagne Rimfrost i Foraaret, der har foraarsaget Kalamiteten, og det, der begrunder denne Antagelse som mest sandsynlig, er, at de Hvede- og Kløverstykker eller -Marker, der have ligget op ad Hegn eller paa anden Maade i Læ for Rimfrostens svidende Skade ved en skarp Blæst hen over Planterne — der staa baade Hvede og Kløver forresten helt udmærket — en Advarsel for de Landmænd, der ere alt for ivrige til at rydde Hegnene bort omkring deres Marker.

Nordøst-Fyen.

Kornet har som Regel været vel udviklet og haft en god holl. Vægt. Hvor dette ikke har været Tilfældet, har Aar-

sagen vistnok været for tidlig Afmejning og derpaa følgende for kort Eftermodning i Hobene. En Del Havre har været angrebet af Bladlus og derfor Kærnen noget mangelfuldt udviklet.

Langeland.

Vintersæden er iaar meget forskellig, her er delvis gode Marker, og særlig er Hveden paa benyttet Brak meget god, men hvor Jorden er særlig løs og letagtig og paa Skraaninger findes der ofte simple Pletter. Da man paa saadanne Steder ser sorte Krager i Arbejde, formoder jeg det skyldes Larveangreb.

Askov-Egnen.

Kløveren spirede udmærket ifjor Foraar, men Sommer-tørken tog den saa stærkt, at næsten alle Planter laa døde ved Dæksædens Høstning. Enkelte Steder blev foretaget Efter-saaning med Kløver allerede i August under ret gunstige Forhold. Frøet spirede ogsaa godt, Planterne stod tæt i Efter-aaret, men nu i Foraaret stod der kun faa og spæde Eksemplarer tilbage. Første Aars Markerne se derfor meget tynde og daarlige ud. Andet og tredie Aars Marker love derimod godt, især hvor de have faaet Ajle.

Fredericia-Egnen.

En her i Fredericia værende Spritfabrik er gaaet til at fremstille Masken (Spøl) i fastere Form, saaledes at den nu næsten ene bruges til Malkekøer, medens den tidligere benyttedes mest til Svin og var meget søgt dertil af Egnens Landmænd; der har ogsaa været god Afsætning under den nye Form, men hvor vidt man er tilfreds med den, skal jeg ikke bestemt kunne sige.

Hammel-Egnen.

Det kneb stærkt de fleste Steder med at halmfodre sine Kreaturer, hvorfor disse ogsaa kom tidlig ud og maatte paa Stald den første halve Snes Nætter, indtil Vejret bedagede sig. Græsset er ikke saa godt som ønskeligt, og den nye Kløver staar tyndt, saa der bliver derfor kun lidt at slaa iaar.

Eggen omkring Odder.

Svinebesætningerne lide svært af Stivsyge. Svinene synes at aftage i Mængde, men det er maaske kun Stivsygens Virkning. Roearealerne udvides noget endnu, ligesom man bedre forstaar at holde disse rene og i Kultur.

Thy.

Afsætningen af Foderkvæg har været ret god det meste af Aaret til gode Priser. Det allermeste Kvæg fra Thy sælges paa Hamborgs Markeder. Med Heste har der i de sidste Aar været livlig Handel til gode Priser.

Eggen ved Kolindsund.

Her paa Eggen er anvendt en Del Bibby Fodermel til Malkekøer, dels i Forening med Blandsæd og dels, hvor Roe-foderet har været rigeligt, i Forening med Oliekager. Efter foretagne løselige Forsøg synes det at have Foderværdi til Malkekøer omtrent lig Bomuldsfrøkager; da det er godt fundet, er det lettere at anvende end disse. Bibby Fløde-ækvivalent synes fordelagtigt og hensigtsmæssigt til Smaakalve.

Aalborg—Hadsund-Eggen.

Om Arbejderforholdene er desværre kun at melde, at en Mængde løse Eksistenser drive fra Sted til Sted, og lykkelig den Mand, der har en stabil Husmandsstand, de løse Karle, som ere en Løn værd, ere ikke til at opdrive, man søger at slippe over Vinteren med saa lidt Arbejdskraft som muligt, for saa at fæste om Foraaret, og for de større Gaarde da at indføre Polakker — disse ere som Regel flinke, villige og raske i Vendingen.

Eggen nord for Aalborg.

Rodfrugterne have holdt sig godt, hvor der er passet paa dem med Ventilation, og synes mere og mere at blive tilstrækkelige, dog taget i relativ Betydning, for saa vidt som Landmændene nu langt hyppigere end tidligere have af dem til Brug lige til Græstid, men derfor tror jeg dog nok der alligevel med Fordel i Almindelighed kunde opfodres flere pr. Kreatur Vinteren igennem.

Hobro-Eggen.

Afsætningsforholdene for Heste og Slagtekvæg have været op og ned eller ned og op. Slagtekvæg kostede kun lidt sidste Efteraar og i Forvinteren indtil Januar. Derefter steg Priserne en Del. Begæret efter Heste har været temmelig fluktuerende for de lettere Brugsheste, hvorimod svære Heste have haft et mere stabilt Marked.

Skjern-Eggen.

Kreatureernes Foder- og Sundhedstilstand er tilfredsstillende; der er brugt mest Bomuldsfrø og Solsikkekager. Kornhandlerne opgive at have solgt mindre Majs og Foderbyg end sædvanlig, men Foderkager som sædvanlig; om dette er forårsaget ved en mindre Svinebesætning eller ved en større Avl af Byg og mulig ved forøget Roeavl, hvorved der bliver mere Korn til Svineføde, er ikke godt at bestemme.

Vordingborg-Eggen.

Det kan jo ikke nægtes, at Verdensmarkedets Priser have været gunstige for Landbruget i de senere Aar, dette, i Forening med det Arbejde, der fra mange Sider gøres for at sprede Oplysning blandt Landbrugerne, har da ogsaa bevirket, at man kan spore en jævn, om end kun lille, Fremgang i Landbrugets »Kulturtilstand« paa denne Egn, og dette saavel for Jordbrugets som for Kvægbrugets Vedkommende.

Af de modtagne Korrespondancer meddeles følgende Foldudbytte (Tdr. pr. Td. Land holl. Vægt):

Fra Horns Herred: Hvede 15 Tdr. til 134 Pd., Rug 9 Tdr. til 128 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 120 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 115 Pd., Havre 15 Tdr. til 93 Pd., Kartoffler 75 Tdr., Runkelroer 200 Tdr.

Fra Jyderup-Eggen: Hvede 16 Tdr. til 132 Pd., Rug 12 Tdr. til 124 Pd., 2-rd. Byg 16 Tdr. til 118 Pd., 6-rd. Byg 15 Tdr. til 110 Pd., Ærter 9—10 Tdr., Kartoffler 50 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 200 Tdr., Turnips 200 Tdr.

Fra Egnen omkring Korsør: Hvede 17—18 Tdr. til 134 Pd., Rug 14—15 Tdr., 2-rd. Byg 16 Tdr. til 116 Pd., Havre 20 Tdr. til 90 Pd., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 300 Tdr.

Fra Slagelse—Kallundborg-Egnen: Hvede 16 Tdr. til 130 Pd., Rug 10 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 15 Tdr. til 117 Pd., 6-rd. Byg 16 Tdr. til 112 Pd., Havre 17 Tdr. til 86 Pd., Ærter 8 Tdr., Kartofler 70 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Fra Vordingborg-Egnen: Hvede 15 Tdr. til 133 Pd., Rug 12 Tdr. til 126 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 115 Pd., Havre 15 Tdr. til 85 Pd., Kartofler 40 Tdr., Runkelroer 270 Tdr., Sukkerroer 285 Centner.

Fra Samsø: Hvede 17.5 Tdr. til 134 Pd., Rug 12 Tdr. til 123 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 114 Pd., Havre 21 Tdr. til 90 Pd., Kartofler 100 Tdr., Runkelroer 300 Tdr.

Fra Bornholm: Hvede 17—20 Tdr. til 130—134 Pd., Rug 12—15 Tdr. til 124—126 Pd., 2-rd. Byg 16—21 Tdr. til 116—118 Pd., 6-rd. Byg 14—16 Tdr. til 110—114 Pd., Havre 18—20 Tdr. til 86—90 Pd., Kartofler 60—100 Tdr., Runkelroer 300—350 Tdr.

Fra Midtjylland: Hvede 14 Tdr. til 132 Pd., Rug 12 Tdr. til 124 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 114 Pd., Havre 16 Tdr. til 90 Pd., Ærter 12 Tdr., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 280 Tdr., Sukkerroer 275 Centner.

Fra Vest-Lolland: Hvede 17—19 Tdr. til 131—132 Pd., Rug 13—15 Tdr. til 121—123 Pd., 2-rd. Byg 16—20 Tdr. til 114—116 Pd., 6-rd. Byg 14—15 Tdr. til 109—110 Pd., Havre 17—24 Tdr. til 80—82 Pd., Kartofler 80—100 Tdr., Runkelroer 250—300 Tdr., Sukkerroer 250—300 Centner, Turnips 200—300 Tdr.

Fra Hindsholm: Hvede 15—18 Tdr. til 130—132 Pd., Rug 8—12 Tdr. til 120—124 Pd., 2-rd. Byg 15—17 Tdr. til 114—116 Pd., Havre 14—20 Tdr. til 85—90 Pd., Ærter 7—8 Tdr., Kartofler 60—80 Tdr., Runkelroer 200—300 Tdr., Sukkerroer 250 Centner, Turnips 200—250 Tdr.

Fra Langeland: Hvede 16—18 Tdr. til 130—134 Pd., Rug 13—14 Tdr. til 127—128 Pd., 2-rd. Byg 16—17 Tdr. til 115—117 Pd., 6-rd. Byg 14—15 Tdr. til 107—110 Pd., Havre 20 Tdr., Kartofler 60—100 Tdr., Runkelroer 325 Tdr., Rutabaga 400 Tdr., Turnips 450 Tdr.

Fra Askov-Eggen: Hvede 14 Tdr. til 127 Pd., Rug 8 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 9 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 8 $\frac{1}{2}$ Td. til 104 Pd., Havre 16 Tdr. til 72 Pd., Ærter 6 $\frac{1}{2}$ Td., Boghvede 4—5 Tdr., Kartofler 115 Tdr., Runkelroer 220 Tdr., Rutabaga 230 Tdr., Turnips 230 Tdr., Gulerødder 280 Tdr.

Fra Eggen ved Fredericia: Hvede 18 Tdr. til 130 Pd., Rug 13 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 106 Pd., Havre 17 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 100 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Fra Eggen vest for Aarhus: Rug 10—12 Tdr., 2-rd. Byg 10—12 Tdr. til 110—114 Pd., Havre 14—16 Tdr. til 78—80 Pd., Kartofler 80 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 280 Tdr.

Fra Eggen omkring Odder: Hvede 18—20 Tdr. til 130 Pd., Rug 12—14 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 16—18 Tdr. til 112—116 Pd., Havre 18—20 Tdr. til 80—82 Pd., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 400 Tdr., Turnips 350 Tdr.

Fra Thy: Rug 14—16 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 14—16 Tdr. til 106 Pd., 6-rd. Byg 15—18 Tdr. til 100 Pd., Havre 16—20 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 50—70 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Fra Hjørring-Eggen: Hvede 15 Tdr. til 128 Pd., Rug 8 Tdr. til 118 Pd., 2-rd. Byg 7 Tdr. til 111 Pd., 6-rd. Byg 8 Tdr. til 108 Pd., Havre 8 Tdr., Kartofler 100 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 300 Tdr., Turnips 300 Tdr., Spergel 10 Tdr.

Fra Eggen ved Kolindsund: Hvede 16—20 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 8—10 Tdr. til 118—124 Pd., 2-rd. Byg

8—12 Tdr. til 112—116 Pd., 6-rd. Byg 18—22 Tdr. til 110—112 Pd., Havre 10—12 Tdr. til 80—84 Pd., Bønner 16—18 Tdr., Ærter 8—9 Tdr., Kartoffler 40—50 Tdr., Runkelroer 200—250 Tdr., Rutabaga 250—350 Tdr., Turnips 200—300 Tdr.

Fra Aalborg—Hadsund-Eggen: Rug 12 Tdr. til 121—122 Pd., 2-rd. Byg. 10 Tdr. til 112—113 Pd., Havre 9—10 Tdr. til 80—84 Pd., Kartoffler 80—100 Tdr., Turnips 350—370 Tdr.

Fra Eggen nord for Aalborg: Rug 7 Tdr., 2-rd. Byg 8 Tdr., 6-rd. Byg 10 Tdr., Havre 8 Tdr., Kartoffler 80 Tdr., Rutabaga 200 Tdr., Turnips 230 Tdr.

Fra Hobro-Eggen: Rug 6 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 108—110 Pd., 6-rd. Byg 11 Tdr. til 103—107 Pd., Havre 8—10 Tdr. til 74—78 Pd., Kartoffler 70—80 Tdr., Rutabaga 200 Tdr., Turnips 200 Tdr.

Fra Herning-Eggen: Rug 8—10 Tdr., 2-rd. Byg 8—10 Tdr., 6-rd. Byg 8—12 Tdr., Havre 10—12 Tdr., Kartoffler 80—100 Tdr., Rutabaga 200—250 Tdr., Turnips 250—300 Tdr.

Fra Skjern-Eggen: Rug 10 Tdr. til 120 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr., Havre 8—10 Tdr., Kartoffler 100 Tdr., Rutabaga 300 Tdr., Turnips 200 Tdr., Spergel 6 Tdr.